

Izhaja vsak četrtek popoldne.

V slučaju praznika dan poprej.

Cena:

za en mesec Din. 4
za četrt leta " 12
za pol leta " 24

Posamezna štev. stane 1'25 Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/III.

Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo „Jugoslovanska tiskarna“, Kolportažni oddelek, vhod s Poljanskega nasipa 2.

Inserati se računajo
:: po dogovoru. ::

Po volitvah.

Dovršene volitve so prinesle likvidacijo političnih strank v Sloveniji. Slovensko ljudstvo ne pozna več strank, ampak je enotno organizirano v SLS. Tudi najbolj zakrknjeni svobodomisleci se so pri odločitvi ali za Slovenstvo ali za svobodomiselstvo postavili v častnem številu za Slovenstvo, najbolj trdovratni zastopniki ozkosrčnega stanovskega stališča so se preko stanovske opredelitve uvrstili v vse razrede in vse stanovske obsegajočo SLS. Danes živi po celi deželi zavest enotnosti vsega ljudstva, kakor je slovenski narod v svoji politični zgodovini še ni nikakor pokazal.

V tem slovesnem razpoloženju se z ogorčenjem vprašujejo ljudske množice po deželi, kako je mogoče, da se je v tem boju za slovenski narod v Ljubljani razbila zveza delovnega ljudstva. Te zveze niso razbili svobodomiselnih inteligentov, to žalostno odgovornost so prevzeli »voditelji komunistične delavske organizacije«. Delavci si to dejstvo najrazličneje razlagajo. Eni dolže te voditelje naravnost, da so od centralistične vlade kupljeni, drugi so mnenja, da so ti voditelji z vlado zbarantali, da jim je pod tem pogojem dopustila komunistično listo na deželi, da razbijejo zvezo delovnega ljudstva v Ljubljani. Za goloba na strehi so prodali vrabca v rokah. Razdraženo ljudstvo v delavskih krogih po deželi je komunistične golobe nagnalo. Tretji, in ti imajo po naših mislih prav, pa pravijo, da so se socialistični in komunistični delavski voditelji izkazali kot otročaji, nezreli za politično vodstvo slovenskega delavstva. Veliki moment je našel pritlikavčke. Ti voditelji so položaj popolnoma napačno presojali, moči svoje organizacije niso prav nič poznali.

S splošnega slovenskega stališča smo tem voditeljem pravzaprav hvaležni, ker je izključno njihova zasluga, da v teh zgodovinskih dneh na slovenskih tleh ni več internacionalne delavske stranke.

Kakor smo ponosni na svojo staro delavsko pravdo, ki je tudi v tej bitki pokazala svojo zvestobo in disciplino, tako se dobro zavedamo, da tudi delavski glasovi za SLS niso vsi od naših starih somišljenikov. Mnogo jih je, ki so v tej bitki zapustili svoje stare zastave in dosedanje politične voditelje in se pridružili slovenskemu ljudstvu. Prepričani smo, da tudi ti v težkih bojih za avtonomijo slovenskega ljudstva ne bodo slabši bojevniki. Prepričani smo tudi, da nas po doseženi avtonomiji ne bodo zapustili, marveč nam bodo potem pomagali tudi graditi v samostojni Sloveniji socialno zakonodajo in upravo po krščanskih načelih.

Danes je očitno, da si bomo stopili nasproti ne kot vodeni Jugoslovani ali Jugoslovenci, ampak kot trije narodi: Slovenci, Hrvatje in Srbi in da se bomo morali brez slepomišljenja jasno, odkrito in možato dogovoriti o medsebojnem razmerju. Proti enotni volji vsakega izmed teh bratskih narodov je vsaka nasilna ureditev države nemogoča. Ne samo protidržaven element, ampak zločinec nad vsemi tremi narodi bi bil, kdor bi kaj takega poslušal. Z izdajalci tega načela bo vsak narod za se obračunal.

dr. V.

Delovni čas.

Kakor smo informirani, namerava izdati ministristvo za socialno politiko neke pravilnike, ki naj ukinejo osemurni delavnik v industrijskih in obrtnih podjetjih. Zakon o zaščiti delavstva priznava načelno osemurni delavnik. Jasno je, da bo delavstvo energično zavrnilo vsak poizkus, ukrajiti pravice, zjamčene z zakonom. Pravilniki nameravajo vzeti delavstvu tudi pravico da odloča o svojih stanovskih zadevah samostojno. To velja zlasti o volitvah delavskih zaupnikov. Delavski zaupnik je naravno tisti, ki živi v vsakem oziru zaupanje delavstva. Pravilnik hoče napraviti iz delavskega zaupnika nek organ inspekcije dela, ki naj bi ostal pri vseh delavskih zahtevah, zlasti pri štrajku nevtralen, to je, on kot vodja delavstva naj bi bil stavkokaz, kadar bi bilo delavstvo prisiljeno poslužiti se zadnjega sredstva za doseg svojih zahtev — stavke.

Socialna politika te vrste ne more pričakovati pri zavednem delavstvu priznanja. Prepričani smo, da bodo poslale delavske organizacije vseh strank ministristvu socialne politike resen in odločen protest zoper pravilnike, ki bi na tako reakcionaren način reševali delavsko vprašanje. Zavedno delavstvo bo zahtevalo najmanj to, da se vsaj pridobljene pravice ne odpravljajo, če ne more doseči socialnega položaja, ki ga je doseglo inozemsko delavstvo.

dr. — n.

Delavska prosveta.

Celje. Dramatični odsek članov Jug. strok. zveze v Celju, vprizori v nedeljo 25. III. t. l. ob 3. uri pop. v dvorani Narodnega doma Finžgarjevo: »Razvalina življenja«.

Ker je odsek s svojim prvim nastopom na pustno nedeljo vsestransko zadovoljil občinstvo, pričakujemo mnogobrojne udeležbe, tudi od daleč.

Naše prijatelje prosimo, da agitirajo za to našo delavsko prireditev.

Na veliko in točno udeležbo vabi odsek.

Doma in po svetu.

Zadnji teden volivnega boja v Jugoslaviji je končan. Bil je prav živahen, shodov povsod vse polno. Volilci so lahko poslušali najrazličnejše govornike, slišali obljube, zabavljice, agitatorji so raznašali najrazličnejše vesti in časopisi so uporabljali zadnja sredstva za pridobitev volivcev. Omenimo samo nekaj. Vlada je izplačala 2 milijona kron raznim delavskim organizacijam na Stajerskem, ker je tam kandidiral finančni minister Stojadinović, ki ima blagajno v roki. Jutranje Novosti zagovarjajo to, češ da se je RS prepričala o nujnosti teh podpor. Seveda neposredno pred volitvami so bile podpore res potrebne za — Stojadinovića. »Jutro« je neprestano pisalo o novih nasiljih vlade. Najbolj je razburila javnost in posebno gospoda namestnika Hribarja vest, da je razpuščen občinski odbor v Kočevju na ljubo nemškemu Kočevarjem. To vest so hiteli dementirati, toda izkazalo se je in naposled so radikalci sami priznali, da je v glavnem resnična, češ da je odbor zrel za razpust. V Prekmurju se je delalo s piščo. Prekmurci so lahko korajžno pili radikalno in demokratsko vino. Zanimivo je, da vse stranke priznavajo to dejstvo in obsojajo. Gotovo se s takim ravnanjem prekmurskega ljudstva ne bo dobro vzgojilo. Le to je dobro, da je tam Klekl in izobraževalna organizacija, ki bo tudi naprej pravo zavetišče za dobro ljudstvo. Po volitvah je temu delu posvetiti vso pozornost. Lepo je napravil neki prekmurski župan, ki je predsedoval Radičevskemu shodu, pustil lepo Radičevega šefa generalnega štaba dr. Mačka govoriti, nato pa dal na glasovanje zaupnico SLS in zborovalci so to zaupnico tudi sprejeli. So tudi tam odločni možje. Radič je v svojih zadnjih govorih naznanil, da skliče za 25. marca svoje poslance v Zagreb in da povabi srbske politike na pogajanja. Protič je imel v Belgradu lepo obiskan shod, kjer je razvil svoj program za revizijo ustave. Zelo težak je moral biti volilni boj v Južni Srbiji, ker se je o tamošnjih razmerah skoro v vsaki seji ministrskega sveta govorilo. V naši zunanji politiki smo glede pogajanj z Italijani še vedno na istem mestu. Prometa z Reko še niso vpostavili, ker Baroš in Delta še nista izpraznjena. Pač pa je sedaj zadnji del Dalmacije razun Zadra, ki ga obdrži Italija, v rokah naših oblasti. V Koči se pogajanja z Bolgari po zatrdilih vlade ugodno razvijajo.

V Bolgariji so sestavili volitveno vladu in sobranje (drž. zbor) razpustili. Tudi Grčija dobi nov parlament. Sedanja revolucionarna vlada zatrjuje, da bodo volitve popolnoma svobodne. Bomo videli, ako potem pride enkrat do rešitve za Južno Srbijo važno vprašanje o našem delu solunskega pristanišča in železniški zvezi z njim. V Angori, pravijo, je vedno več upanja, da se mir s Turki le ugodno zaključi. Poljaki so dobili na konferenci poslaničkov v Parizu končno določene svoje vzhodne meje. Vibra pripade Poljakom. S tem seveda niso zadovoljni Litvanci, pa tudi Rusi ugovarjajo zaradi Vzhodne Galicije, ki je priznana Poljakom. Nemci kažejo zadnje čase nekaj več volje za pogajanja s Francozi in Belgijci o reparacijah (= popravah). Francozi namreč trde, da so nemški odpor v Poruhru zlo mili. Angleži in Amerikanci svetujejo Nemcem, naj napravijo nov načrt, kako hočejo v vojni storjeno škodo popraviti, potem se bodo lahko zavezniki o njem posvetovali. Dobro bi bilo, da se enkrat neha to razburljivo stanje, ki kot mora leži nad Srednjo Evropo in ovira razmah delovnih sil. V Italiji se pojavljajo znaki nekega odpora proti fašistovski vladi. Mussolini sicer še dalje poskuša posebno, da bi ljudsko stranko spravil v fašistovsko srajco, pa le menda ne gre. Gotovo se bode tudi tu pokazalo, da je sila dobra, kedar si je treba kaj vzeti, da pa se samo s silo tega, kar je ugrabljeno, ne da trajno obdržati. Te dni je umrla bivša črnogorska kraljica, mati laške kraljice. Skoro istočasno se je pa tudi čitalo, da dobi njen unuk albanski prestol. Zdi pa se, da so to le govorice. V Albaniji so še vedno zelo vroča tla, vedno igrajo tam veliko vlogo razni roparji, dasi ima sedanja vlada v Tirani dobro voljo, to nadlego

odpraviti. Ko sedaj prihaja pomlad v naravo, morda se vendarle politično življenje pri nas in drugod zjasni in nam zasije lepše sonce.

dr. — p —

× × ×

GOSPODARSKI PREGLED.

Vrednost našega dinarja se tudi minuli teden ni ustavila in je njegova vrednost skakala takole: 5,60—5,60—5,45—5,50; v soboto je padel v Curihu dinar na 5,45. Na zagrebški borzi je vladalo veliko razburjenje. Brezvestni špekulantje so predvsem vzrok, da je vrednost našega dinarja skakala. Sicer se pa naš dinar ne bo ustavil toliko časa, dokler ne bo končan nered v prometu in dokler se ne bo ukrepil naš izvoz. Dolar je veljal v Zagrebu v ponedeljek 94—95, v petek 96—97, lire: ponedeljek 4,59—4,66, petek 4,77—4,80; čehoslovaške krone: 12,3: 2,89—2—90; 16,3 2,97 1/2—2,99; avstrijske krone: 12,3: 0,1357 1/2—60, 16,3: 0,13377 1/2—0,1385. — O pogajanjih naše države z Italijo v Rimu se ni veliko slišalo. Tam namreč rešujejo zdaj našo trgovinsko pogodbo in podzavljenje južne železnice. — Kupčija z moko in žitom je počivala. Špekulantje v teh predmetih razširjajo poročila, da letošnja letina ne bo dobra, ker škoduje dež pšenici in je nekaj polja v Vojvodini poplavljenega. Setev ječmena in žita je zaviral dež. — Cene žitu so bile v Zagrebu: pšenica 440—450, 470, koruzna moka 2,55—2,60; ječmen 3,25—3,30; oves 3,25—3,30. — Moka: Kupčija je počivala. Kdo bo kupoval, ker se ve, kakšne skoke si bo naša valuta dovoljevala. Pšenična moka 0 je stala 675—685. Izvoz je popolnoma počival, ker je rumunska in češka moka cenejša, kakor jugoslovanska. — V manufakturi so se cene zmerno dvigale, ker je na nje vplivala vrednost denarja. Kupčevalo se je za to slabo. — Kože in usnje. Kupčija je bila slaba. Tvorničarji ne nakupujejo kože, ker bi radi njihovo vrednost zvišali. Izvoz kože je tudi počival. Cene: Goveje kože 60 in 65 kron, telečje kože 90 in 100 kron. Cene usnju: vaches 65—75, kroupons 105—115, avern 36—40, rjavo kravje usnje 80—100, črno 85—90, Boxkalf 20—35 din. — Vinski trg. Izvoza ni. Jugoslovanska vina ne vzdržijo konkurence z vinom drugih dežel. Vlada tudi nič ne pomaga vinogradnikom. — Jajca so se v Švici in v Angliji nekoliko podražila. Italijani so v Jugoslaviji kupovali jajca. Cene v Zagrebu: 1,30—1,40 din.

C.

Brencelj.

Hégésippe Simon.

Ker smo ravno po volitvah, bomo zapisali tole zanimivost.

Član pariške akademije Alfred Capus, umrl 1. 1922, pripoveduje 1. 1914 v časopisu Figaro sledečo dogodbico, zelo značilno za pojasnitev izobrazbe naših modernih parlamentov.

Njegov tovariš pri časopisu Eclair je bil duhoviti Paul Birault; na račun parlamentarcev si je izmislil dovtip, ki se je izborni obnesel. Je to nekaj političen roman, s še živečimi osebami in avtentičnimi imeni; neprostovoljni igralci so francoski senatorji, poslanci in pariški občinski svetniki, dobili so z dovtipom ne baš zaželen prirastek glede na populariteto. Samo junak igre je fiktiven. Birault si je izmislil Hégésippe Simona, ki da je ustvaril revolucijo in bil oče sedanjih političnih in socialnih razmer in ki mu je postaviti spomenik. Birault je zasnoval poseben spomeniški odbor in je povabil vanj senatorje, poslance i. t. d. Dva tucata senatorjev in poslancev se je prigrasilo, kar tekmovali so, kdo bo prej. Toplo so se zahvaljevali Biraultu za njegov trud in zgražali so se v dolgih pismih, da mora Hégésippe Simon, veliki sin Francije, tako dolgo čakati na zasluženi spomenik. Slavni Simon je postal bolj slaven kakor sam Homer; za Homera se je potegovalo sedem mest, za Hégésippe pa kar štiriindvajset, toliko rojstnih mest mu je Birault iznašel. In sicer je bilo njegovo rojstno mesto zmeraj ravno v onem volivnem okrožju, ki ga je zastopal poslanec, vstopajoč v odbor. Deset govornikov se je oglasilo, da mu bodo govorili ob otvoritvi spomenika—in tedaj je rekel Birault, da zaslužni Hégésippe Simon sploh nikdar živel ni. Velikanski je bil smeh v Parizu in Franciji, odbor se je razšel in govornikov ni bilo več. Kaj, ko bi pri nas kdo kaj sličnega poskusil? Dobi jih gotovo tudi dosti.

dr. — r —

Prometna zveza.

Skrb za podložnike. Južna železnica je zvišala cene premoğu na Din. 237,50 za tono. To se je zgodilo brezjavno, ker se je mudilo. Tej zakrknjeni birokraciji ne bomo ničesar več dopovedovali temveč sta-

vili jo bomo pred sodnika javnosti. V zlatih predvojnih časih je bila cena premoži K 7.50 za tono. Nižji uslužbenec je imel takrat - recimo K 75. — mesečne plače. Za ta denar bi si mogel kupiti kar 10 ton premoga mesečno. Pri sedanji ceni bi po tem takem moral mož imeti Din. 2375. — mesečne temeljne plače, v resnici pa jih ima le Din 75. —. Pa naj kdo trdi, da se železničarjem ne godi dobro - namreč vsem in ne samo onim, ki se shajajo v kolodvorski restavraciji.

Javen manifestacijski shod sporazumljenih železničarskih organizacij in državnih nameščencev, ki se je vršil dne 16. 3. t. l. v Ljubljani, je napolnil veliko dvorano hotela Union do zadnjega prostorčka. Otvoril ga je sklicatelj tov. Černigoj s povdarkom, da nima shod s politiko ničesar opraviti ter da je le posledica neznosnega gmotnega položaja železničarstva in državnega nameščenstva. Predsedstvo je bilo od zborovalcev poverjeno tov. Korošec, Jernejčič in Bekš. Kot prvi in glavni govornik železničarjev je nastopil tov. Žorga, ki je v lepo vezanem in jednatem govoru obrazložil in pojasnil položaj v katerem se danes nahaja železničarstvo in državno nameščenstvo po zaslugi belgrajskega režima. Dal je čuda zadovoljnosti nad dejstvom, da je vendar le došlo do sporazuma in umevanja vrednosti skupnega nastopa v enotni fronti. Za njim je dobil besedo tov. Sovre, kateri je svoj temperamenten govor končal s precej krepkim povdarkom, česar ima vlada pričakovati, ako ostane gluha in trdosrčna kakor dosedaj napram upravičenim zahtevam železničarjev in državnih nameščencev. Tov. Černigoj je imenom žel, uradništva podal izjavo, da hočejo uradniki stati vedno ob strani ostalih uslužbencev in se z njimi vred bojevati za pravico. Tovariš Bekš pa je izjavil, da stoji državno nameščenstvo ramo ob ramo z železničarji, od katerih se pričakuje ista iskrena solidarnost. Na to je bila prečitana in enoglasno sprejeta resolucija, vsebujoča najnujnejše in neodložljive zahteve sporazumljenih železničarjev in državnih nameščencev. Ob koncu je bilo prečitanih okoli trideset, iz vseh krajev Slovenije in Hrvatske došlih brzojavk. Komu delovanje možganov ni popolnoma zastalo, mora sprevideti, da se tej fronti ne bo mogoče dolgo zoperstavljati z nasilstvi, izkoriščanjem in praznimi obljubami — pa če je vlada taka ali taka.

Voditeljem plačilnic in članom. Zadnje številko 10 »Pravice« smo izjemoma doposlali tudi onim članom, ki so že dalje časa s članarino v zaostanku. To žrtev smo doprinesli, da članom dokažemo, da jim hočemo ustreči. Številko 12 pa dobe samo le člani, ki s članarino niso zaostali več kakor dva meseca. Naslednje številke bomo morali skrbeti na le redno plačujoče člane, mlačnejše pa črtati iz imenika. Mi moramo list plačati naprej, ne moremo ga torej razmetavati kar zastoj na škodo redno plačujočih tovarišev. Tudi na obljube, da bo ta ali oni naknadno vse poravnal, se ne moremo ozirati. V spričo neprimerne članarine in cene listu je bil osrednji odbor primoran poslužiti se pooblastila, ki ga mu je dal občni zbor dne 21. januarja t. l. ter zvišati od 1. aprila 1923 naprej članarino od K 16. — na K 22. —. S tem je za člana samega plačano vse. Vsak tovariš mora biti član tudi posmrtninskega sklada, članarina je torej za vse enaka. Zavarovnje žena je prostovoljno in znaša članarina zanje K 4. —. Voditelji, ki so ubrali nepravilne zneske v naprej, naj vse pogreške v prihodnjem obračunu sigurno popravijo. Pristopnina znaša od 1. marca t. l. naprej K 10. —, tudi to naj se popravi. Naprosamo tovariše voditelje plačilnic in blagajnike, da se

teh navodil strogo drže; da preminejo ti večni opomini. Osrednji odbor.

Blokovniki, nadkretniki in uradni sluge pošljejo takoj po izvršenih skupščinskih volitvah deputacijo k ministrstvu saobračaja za pravičnejšo uvrstitev teh kategorij v bodoči pragmatiki, kakor pa to predvideva vladni osnutek. Po povratku iz Belgrada bodo odposlanci svojim tovarišem o uspehu poročali. Deputacijo bo vodil narodni poslanec g. Jože Gostinčar.

Kako državna železnica za svoje ljudi skrbi. Progovni delavec J. Z. na J. je v službi onemogel in postal za nadaljnj zaposlenost nesposoben. V mescu septembru minulega leta mu je bila ustavljena bolniščina, a prošnja za podelitev miloščine pa še do danes ni rešena. Mož s tremi lačnimi in golimi otroci je še vedno bolan in v vsem navezan na milosrčnost prijateljev in znancev. Da mu pa železnica njeno naklonjenost in hvaležnost za njej žrtvovano zdravje neovrgljivo dokaže, prganja siromaka iz upravnega stanovanja, dobro vedo, da berača z družino nihče ne vzame pod streho, posebno pa ne sedaj, ko privandran verizniki vsako luknjo radi drago plačajo. Direkcijo Zagreb prav vlnudno vprašamo: Ali ste plačevali moža za njegovo delo tako, da si je mogel toliko prihraniti, da bo sedaj lahko živel in čakal, da se zbudite iz Vašega spanja in rešite prošnjo za miloščino, ki ne zahteva več kakor pol ure časa, a vi pa že pol leta dremljete na njej.

Osrednji odbor P. Z. voljen 4. marca 1923 je sledeči: Predsednik Ceraj - Cerič Vojteh, podpredsednik Kodelja Alojzij, blagajnik Trupkelj Franc, odbornika: Šorn Miha in Jerman Jože. Namestniki po isti vrsti so: Gorše Franc, Mrežar Franc, Koleša Anton, Verhovec Jože in Babnik Ivan. Stokovni odbor: Šušteršič Ivan, Jesenice; Luskovec Urban, Škofjaloka; Kočar Franc, Kamnik; Lisjak Ignac, Stična; Prestor Ciril, Vel. Loka; Pečar Ivan, Novomesto; Lajh Franc, Marobor; Mizerit Valentin, Podražaj Ivan in Kejšič Jože, Ljubljana. Nadzorstveni odbor: Rajner Jože, Koželj Jože, Burkelje Alojzij in Plevnik Matija.

Ravnateljstvo juž. žel. v Ljubljani razglašajo po dnevniki, da sprejme večje število pripravnikov za prometno službo. Dobrodošle so žrtve za uradniški in poduradniški čin, seveda najljubši pa zadnji, ki delajo ne na pol ampak popolnoma zastoj. Že enkrat smo se v našem glasilu pečali s tem vprašanjem ter približ sledeče: Včasih je imelo ravnateljstvo na Dunaju vedno dovolj kandidatov na izbiro, dasiravno tudi takrat ni bilo naraščaju z rožami poslano. Izvid na boljše čase, ureditev napredovalnih razmer in razne druge udobnosti so bile za mladeniče privlačne sile. Danes pa je stvar drugačna. Železničar je danes najrevnejša para pod solnce, zlasti pa uradnik in poduradnik, ki po svojem činu ne moreta v prostem času hoditi kositi in gnoj kidati, da bi kaj po strani zaslužila. Stem, da stavi ravnateljstvo 18. leto starosti kot pogoj za vsprejem, je izdalo že davno znano tajnost, da reflektira na sinove železničarjev, ker drugi ne smejo biti sprejeti pred dovršeno vojaško službo. Železničarski sinovi so po večini pohlevni klečepalci, ki ne grajajo neznosnih razmer nikoli odkrito. V drugič so pa zadovoljni z vsako plačo, ker ako kedaj zmanjka, pa

Čevlje kupujte z znamko »Peko« tovarn Peter Kozina & Ko., ker so ti priznani najboljše. Glavna zaloga Ljubljana Breg 20, na drobno Aleksandrova cesta 1.

dođa oče, samo da ima v svojem sinu gospoda uradnika, ki služi morda celo pri direkciji sami in utegne postati enkrat velika in uplivna osebnost. Pa zakaj naenkrat taka potreba po uradniškem naraščaju? Ker že izvežbani mladeniči po vrsti zapuščajo železniško službo, da si poiščejo boljšega kruha. V resnici pa ne primanjkuje uradništva, pač pa potrebnega reda v upravi. Direkcija zaposluje celo vrsto Nemcev, Madžarov in Wranglovcev, ki ne razumejo našega službenega jezika in sede z nagradami mastno oblagodarjenih vodilnih mestih. Vsak teh neizogibno potrebnih parasitov je obdan s tropo domačih tolmačev, ki bi vsi lahko in z večjim pridom službovali na progi pri prometu. Upamo, da je železničarska beda dovolj razupita, da bi se ravnateljstvu še posrečilo ujeti kogar v svoje zanjke.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Št. Pavel pri Preboldu. Če je katera organizacija vredna, da jo delavstvo popolnoma črta iz seznama delavskih strokovnih organizacij, je gotovo Narodna socialna zveza. Dokaže demagogije, katero uganjajo njeni voditelji imamo tukaj v Št. Pavlu, kjer vodijo njih skupino (katera se pa vedno krči) tudi uradniki mojstri, katerim je bilo dosedaj delavstvo dobro orodje za doseg uradniških interesov. Ko je zadnjič zahtevalo delavstvo, da vložijo N. S. Z. spomenico na ravnateljstvo tkalnice je njih centrala odgovorila kakor pripovedujejo člani: Sedaj še ni čas zato; prva vaša skrb naj bo, da uničite »klerose«! Ko je nato sklicala sestanek Stokovna zveza 4. t. m. v Št. Pavlu je tajnik J. S. Z. Gajšek pozival voditelje N. S. Z. za skupen nastop, ker se gre za skupne gospodarske zadeve in gnoten uspeh vsega delavstva Tkalnice, so nastopili Narodni socialisti z lažjo in tudi dokazali, da nimajo nobenega pojma in razumevanja za strokovno delo. Tajnik Gajšek jih je nato razkrinjal pred delavstvom in jim dokazal laž, nakar so morali voditelji N. S. Z. v Št. Pavlu osramočeni zapustiti zborovanje. Delavstvo pa je na to sestavilo spomenico, katero smo poslali v izjavo in s pozivom še enkrat, za skupen nastop krajevnih org. N. S. Z. v Št. Pavlu na kar nam pa gospodje niso odgovorili, ampak kakor vemo sklenili, da gredo svojo pot.

Tajništvo Jug. strok. zveze je sedaj vložilo naše zahteve in bodočnost bo pokazala, v koliko bo koristila zavist, strankarstvo in demagogija narodnih gospodov, delavstvu.

Zidanimost. V nedeljo dne 11. t. m. se je vršil tukaj strokovni shod delavstva cementne tovarne. Pristopilo je že po nekaj dneh našega delovanja lepo število članov k Stokovni zvezi tovarniškega delavstva. Izvolil se je odbor, ki bo vodil organizacijo in agitacijsko delo do ustanovnega občnega zbora skupine.

Navzoče delavstvo je z zanimanjem sledilo govoru tajnika Gajškega, ki je poročal o delovanju, načelih in programu kršč. socialne strokovne organizacije tako, da je razbistril mnogim pojme. Delavstvo je videlo tukaj dosedaj korupcijo voditeljev soc. demokracije in jo v masah zapuščati. Tovariši! Sedaj gremo na delo mi.

Vrhnika — zahvala. Podpisana se iskreno zahvaljujem vsem darovalcem, za darovano mi vsoto 845 K, nabrano med delavstvom tovarne »Indus« (tovarnica Vrhnika), v času moje dolgotrajne bolezni. Ivana Bizjak.

Dr. P. A. T.

Socializem in vera.

Znanost potrjuje božje razodetje.

»Poglej! Če veruješ v boga, ne smeš verjeti Mojzesu, da je govoril z bogom! Če pa veruješ Mojzesu in njegovemu Svetemu pismu, ne smeš verjeti tistega, kar veš.« (Soc. in vera p. 19). »Znanost temelji na tistem, kar vemo, torej se ne sme mešati s tistim, kar verujemo. Kajti tisto kar vemo, ostane neizpremenjeno, če ne, nismo vedeli, temveč samo mislili, se nam je le zdelo. S tistim pa, kar smo videli le v pijanosti ali v prevelikem navdušenju, — s tistim se filozofija ne sme pečati, s tistim se ne sme pečati sploh nobena znanost (ali veda). S tistim naj se pečajo vere.« (Soc. in vera p. 40). »Znanost sama pa noče imeti nič opravka s takimi čudeži. Kvečjemu, če dokazuje njih goljufijo.« (Soc. in vera p. 42). Trdno prepričan o vernosti svojih čitateljev trdi g. Bernot, da je božje razodetje, kakor je beremo v početku Mojzesovih knjig pravljica, ki nasprotuje temu kar vemo, to je znanosti, ter zagotavlja, da ista noče imeti nič opravka s takimi čudeži, kakor je to n. pr. razodetje, ali kvečjemu le v toliko, da dokaže njih goljufijo. V tolažbo g. Bernotu bodi povedano, da se je znanost narodoslovja ali etnologija res lotila te naloge, toda v njegovo žalost mu moramo povedati, da v božjem razodetju Mojzesovih knjig ni našla goljufije ampak ravno nasprotno, dokazala je, da se božje razodetje povsem vjema z znanstvenimi rezultati ali z drugimi besedami, da imajo katoličani zopet enkrat prav s svojim naukom.

Kaj uči sv. pismo o prarazodetju.

Če na kratko povzamemo prarazodetje, kakor nam o njem poroča sv. pismo v prvih treh poglavjih prve Mojzesove knjige, tedaj bi bila njegova vsebina sledeča: Bog je mogočni Gospod in Stvarnik vseh reči in posebno še človeka. On je izviren nad vso minljivostjo, pozna dobro in ludo in njegova svetost je kljub temu neomajna. On je postavodajavec npravnega reda, njegov sodnik in maščevavec.

V mladih letih se človek drži očeta in matere, potem pa ju zapusti in se zveže z ženo, ki mu je tovarišica enakega bistva tudi v duševni življenjski skupnosti.

Potom moža in žene se vrši pomnožitev človeškega rodu in vedno bolj množiče se človeštvo dobi nalog in pravico z neprestanim prodiranjem zemljo napolniti ter si jo z vsemi njenimi močmi in z vsem, kar na njej raste in se giblje, podvreči.

To vse so take resnice, ki imajo svoj temelj v naravnih lastnostih in zmožnostih človeka, ki obsegajo razmere in dolžnosti, kakor izvirajo iz njegove narave same, in katere bi končno človek lahko dosegel z naravnimi močmi svojega razuma.

S tem pa, da Bog da človeku postavbo poskušnje, s katero naj bi človek priznaval božjo nadoblast, prekoraci krog omenjenih čisto naravnih resnic. Že pred padcem je bila s tem človeku razodeta sledeča nadnaravna resnica:

Bog sam hoče biti cilj človekov nad vsemi naravnimi močmi, on hoče človeško naravo še bolj povzdigniti k svoji podobnosti k lastnosti otrok božjih če hoče on ta dar s ponižnostjo in ljubeznijo od njega sprejeti.

In po padcu v greh pristavi poln usmiljenja ravnotako vse človeško pričakovanje in pojmovanje presega jočo tolažljivo resnico: Bog ne neha biti nadnaravni cilj človeštva, tudi zdaj mu hoče biti pot k temu cilju: Bog sam pride in vas bo odrešil.

Z naravnimi resnicami so bila določena vsa zemeljska razmerja in dolžnosti človekove do Boga: priznanje in spoštovanje njegove nadoblasti, do soljudi: enako bistvo vseh ljudi do drugih stvari: gospodstvo nad njimi. Nadnaravna resnica pa, da bo človek povzdignjen v otroka božjega je zdaleka nadkriljevala vse druge resnice in jih obdajala z neprimerno večjim sijajem.

Že iz duhovne človeške narave same, kakor je bila ista dokazana v Pravici z dne 22. februarja je razvidno, da je človeški duh z lahkoto jasno domnel vse te razodete resnice, toliko bolj, ker mu tega spoznanja ni kalil vihar strasti in poželjivosti. Akoravno mu je spoznanje po grehu močno otemnilo, vendar ne toliko, da bi

teh resnic ne mogel ohraniti za svoje potomce, katerim naj bi iste služile kot zvezda - vodnica skozi tisočletja.

Soglasje znanosti s prarazodetjem.

Če primerjamo resnice prarazodetja, kakor nam jih podaja sv. pismo z zaključki moderne znanosti, ki jih je ista pridobila s proučevanjem še živečih prvotnih narodov tedaj najdemo med njimi popolno soglasje. Z drugimi besedami povedano: moderna znanost priča, da je prarazodetje, kakor nam je ohranjeno v sv. pismu zgodovinsko dejstvo, ne pa izmišljotina, kakor to trdi g. Bernot. Oglejmo si na kratko razmerje do Boga, do bližnjega in do stvari kakor je najdemo pri prvotnih, na najnižji kulturni stopnji živečih narodih, ki prebivajo v notranji Afriki, na Filipinih in v Avstraliji.

Verske razmere pri prvotnih narodih se ujema s sv. pismom. Nekaj posebnega, kar opažamo pri vseh prvotnih narodih, so žrtve prvin ali prvih sadežev, ki jih opažamo v njihovem češčenju Boga. Pri Andamanezih je bil celo prvi greh človeka izvršen s tem, ker niso ljudje hoteli na tak način priznavati božje nadoblasti nad seboj. To priznanje je obstajalo v tem, da niso smeli uživati prvih sadežev ljudje, zato ker njihov Bog, Paluga jih je rabil zase. Videli smo, da tudi svetopisemska prepoved obsega priznanje božje nadoblasti. Bilo pa je v raju drevo spoznanja dobrega in hudega in pa drevo življenja, katero oboje je imelo človeka napraviti Bogu enakega. Kakor bi bil Bog človeku dovolil uživanje sadu drevesa življenja, če bi bil spoštoval njegovo zapoved, ravnotako bi bil dovolil pač tudi uživanje sadu drevesa spoznanja, ko bi se človek enkrat pokazal dovolj utrnegega v čednosti. Tako bi bilo izraženo, da uživanje sadu drevesa življenja in spoznanja v prvi vrsti pripada Bogu, potem ko bi človek enkrat priznal božjo nadoblast in se začasno zdržal tega sadu bi pa tudi človek sam postal istega deležan, prav kakor vidimo to še sedaj v žrtvi prvin ali prvega sadu pri prvotnih narodih.

Da je bilo to temeljna misel prepovedi v raju je razvidno že iz tega, ker so prve žrtve, o katerih sv. pismo sploh govori tudi žrtve prvin, namreč one Kajna in Abela. Kajna je daroval prvi sad poljedelstva, Abel pa prven-

Poselska zveza Celje. Na iniciativo Pokr. taj. v Celju, je imel naš odbor v četrtek 8. t. m. svojo sejo. Spoznali smo razne nerednosti in pomanjkljivosti dosedanjega našega dela, ter določili načrt za novo delo v smislu naših pravil in poslovnika. V bližnji bodočnosti se vrši izredni občni zbor skupine, nakar se prične z rednimi mesečnimi sestanki, na katerih bodo vedno predavanja poleg druge tudi strokovno izobraževalne vsebine. Organizirane članice se morajo po svoji vsestranski izobrazbi razločevati tudi v službi od neorganiziranih in ž njimi bo dobila ugled in trdna tla tudi organizacija.

Mednarodna kršč. socialno strokovna organizacija.

PREGLED.

Da bo vsakemu članu in čitatelju jasna in razvidna celotna organizacija podajamo tukaj kratek pregled organizacije mednarodne zveze krščanskih strokovnih organizacij.

Že pred svetovno vojno so se sestali zastopniki krščanskega strokovnega gibanja iz posameznih držav Evrope z namenom, ustanoviti mednarodno zvezo krščanskih strokovnih organizacij. Svetovna vojna je delo zadržala. Po svetovni vojni pa je prišlo stremenje po skupnosti še bolj do izraza, tako da je že meseca aprila leta 1919 se vršilo posvetovanje in je leta 1920 po inicijativi krščanskega strokovnega gibanja Nizozemske se vršil od 15. do 19. junija 1920 mednarodni kongres v Haagu.

Glavne težkoče za ustanovitev mednarodne zveze so se odpravile že na prehodnih razgovorih, tako da je bila na kongresu dana možnost brez ovir za ustanovitev zveze. Na imenovanem kongresu so bile zastopane naslednje države: Belgija, Nemčija, Italija, Nizozemska, Avstrija, Švica, Španija, Češkoslovaška in Ogrska. Poleg navedenih so bili še navzoči gostje iz Danske, Angleške, Luksemburške in Holandske.

Po večurni razpravi so se sprejela pravila ter izvolilo načelstvo iz zastopnikov vseh strokovnih organizacij (central) v imenovanih državah.

Že 20. septembra 1920 se je sestalo na kongresu izvoljeno načelstvo k prvi seji, na kateri se je konstituiralo kot sledi: predsedstvo Jos. Šerrer, Švica, podpredsednik dr. Th. Brauer, Nemčija, I. Zirnheld, Francija, dr. G. B. Valente, Italija, tajnik P. J. S. Serrarens, Utrecht, namestnik E. v Quaquebeke, Brüssel, blagajnik H. Amelink, Rotterdam, namestnik L. Untermüller, Nemška Avstrija. Odborniki: M. Bofarull, Španija, C. Huszar, Ogrska, A. Röttig, Češka, Frl. E. Vurthmann, Nemčija.

Načelstvo je začelo takoj z intenzivnim delom. Sedež mednarodne zveze se je določil v Utrechtu.

Na isti seji je priključila svoj vstop v mednarodno zvezo tudi Jugoslovanska strokovna zveza in je bila sprejeta ter je glasom pravil dobila svojega zastopnika v načelstvo. Mednarodna zveza je posvečala vso pozornost vsem panogam delavskega vprašanja, medtem tudi na vprašanje delavk in je v to svrhu sklicala kasneje v Brüsslu konferenco delavk.

Vsled preoblega dela se je začutila potreba, združiti posamezne stroke v

mednarodne strokovne zveze.

Kot se v posameznih deželah organizira delavstvo v posamezne strokovne organizacije ene stroke, tako se tudi posamezne strokovne organizacije zopet združijo v mednarodne strokovne zveze gotove stroke. Krotna vsemu gibanju pa je potem mednarodna zveza krščanskih strokovnih organizacij.

Poklicnih mednarodnih strokovnih zvez imamo do danes 14 in sicer:

Mednarodna zveza tobačnih delavcev, ustanovljena 10. 8. 1920, sedež Hemelrijken 9—10, Eindhoven, Nizozemska.

Mednarodna zveza krščanskih tovarniških - transportnih in živilskih delavskih zvez, ustanovljena 16. 10. 1920, sedež Rijswijasche weg 323 a Haag, Nizozemska.

Mednarodna zveza živilskih delavcev ustanovljena 16. 10. 1920, sedež Drift 10—12, Utrecht, Nizozemska.

Mednarodna zveza krščanskih strokovnih organizacij lesnega delavstva, ustanovljena 20. 10. 1920 sedež Velceverwall 9, Köln, Nemčija.

Mednarodna zveza stavbinskih delavcev ustanovljena 25. 1. 1921, sedež Cathrijnesingl 67, Utrecht, Nizozemska.

Mednarodna zveza kršč. železničarjev, ustanovljena 6. 4. 1921, sedež Drift 10—12, Utrecht, Nizozemska.

Mednarodna zveza kršč. strokovnih zvez tekstilnega delavstva, ustanovljena 8. 3. 1921, sedež Drift 10—12, Utrecht, Nizozemska.

Mednarodna zveza kršč. strokovnih organizacij poljskih delavcev, ustanovljena 21. 1. 1921, sedež, Hondenwedstraat 7, Boldsfort (b. Brüssel).

Mednarodna zveza oblačilne stroke, ustanovljena 4. 8. 1921, sedež Drift 10—12, Utrecht, Nizozemska.

Mednarodna zveza grafične stroke, ustanovljena 14. in 15. 8. 1921, sedež, Bosboom, Toussainstraat 30 h, Amsterdam, Nizozemska.

Mednarodna zveza strokovnih organizacij nameščencev, ustanovljena 28. in 29. 9. 1921, sedež 5. Rue Cadet, Pariz, 9. e. Francija.

Mednarodna zveza kršč. strok. organizacij kovinarjev, ustanovljena 7. 11. 1921, sedež Koningslaan 9, Utrecht, Nizozemska.

Mednarodna zveza kršč. strok. organizacij usnarjev, ustanovljena 14. 10. 1921, sedež Hofstraat 283 Kaakshuvel, Nizozemska.

Mednarodna zveza kršč. strok. organizacij rudarjev, ustanovljena 15.—17. 6. 1922, sedež Pletinckestraat 19, Brüssel, Belgija.

Mednarodna zveza kršč. strok. organizacij poštnih, brzojavnih in telefonskih uslužbencev, ustanovljena 12.—13. 7. 1922, sedež Nicolaas Tulpstraat 46 Haag, Nizozemska.

Na ustanovnem kongresu rudarjev je bila zastopana tudi Jugoslovanska strokovna zveza rudarjev, katera se je priključila že imenovani zvezi. Istotako se je priključila mednarodni zvezi tovarniških in transportnih delavcev strokovna zveza tovarniškega delavstva.

Podan je kratek obris mednarodne zveze ter poklicnih mednarodnih zvez. Vsak član naj se poglubi v celotno organizacijo, ker si mora biti svest, da je pri današnjemu pritisku internacionalno organiziranega kapitalizma mogoč protiutež samo v popolnem in mednarodnem združenju delavstva.

ležnosti, ki ga vežejo do starišev, katere bo zapustil zaradi zdaj bolj ljubljene žene.

Nekateri »moderni« so hoteli seve to razlagati, kot preostanek takozvanega »prava mater«, po katerem so družinske vezi tako razrahljane, da otroci ne spadajo k očetu, ampak k materi in bratu ter moškim ženinim sorodnikom. Toda zastoj. Sv. pismo ne govori o nobeni gospodarski ali drugačni oblasti ženini, ampak govori le o oblasti, ki jo žena izvršuje nad možem z ljubeznijo. In ravno to najdemo najpogosteje ravno pri kulturno najnižjih narodih. Mejebojno nagnenje in svoboda gresta tam tako daleč, celo proti volji starišev, da uideata ženin in nevesta starišem ter se potem zvezeta, kar velja kot neke vrste pravna poroka. Opisane socialne razmere so celo starejše od totemizma, ki je bil prednik kulturne stopinje »prava mater«. Po totemizmu so imeli ljudje običaj, da so gotove živali, redke rastline ali tudi druge nežive stvari častili kot svete, bodisi, ker so jih smatrali za svoje prednike ali pa za svoje zaščitnike. Sv. pismo odklanja totemizem vsake vrste, ker pravi izrecno, da je morala Eva biti ravno za to ustvarjena, ker Adam ni našel sebi primerne družice. Če mu že kot družica ni zadostovala navadna žival, je to slednje seve še manj mogel častiti kot spoštovanja ali časti vrednega prednika. Tudi v tem se kaže sv. pismo kot zgodovinsko sporočilo, ki se popolnoma ujema z zaključki moderne znanosti.

Še bolj znamenito je to ujemanje, če primerjamo sv. pismo in moderna raziskavanja glede zaključkov o gospodarskih razmerah prvotnih narodov. Jasno je pač vsakemu, da je prvi začetek gospodarskega razvoja človeštva lov in zbiranje sadov, ki jih proizvaja narava sama. To zbiranje vsekakor v tropičnih krajih ni nobeno težko delo, in celo zabava, če pomislimo, da človek pri tem prodira z vso krasoto narave. To gospodarsko stanje vlada še dandanes pri vseh pigmejskih narodih, Avstralcih, in nekaterih južnoameriških indijanskih rodovih. V kolikor niso ti narodi potisnjeni v neugodnejše kraje, tvorijo tudi dandanes še najbolj verno sliko brezskrbnega rajskega življenja, kakor nam je popisuje sv. pismo. Tudi po padcu, ko je delo bilo človeku nalože-

Viničarjem in prijateljem ubogega delavstva.

Nadviničarju Ivanu Husjak v Slamnjaku je bil v preteklem tednu ukraden od neznanega zlikovca en ti-sočinski bankovec, ki ga je dobil imenovani od svojega oskrbnika za izplačevanje delavcev. Vse dosedanje poizvedbe po storilcu tatvine so bile dosedaj brezuspešne.

Ker ukradeni denar ni bil njegova last, ampak denar za delavce, znači to za ubogo viničarsko rodbino naravnost popolno uničenje.

Zato se podpisana organizacija obrača tem potom na vse sotovariše - viničarje in druge prijatelje ubogega delavstva za blagohotno podporo za težko oškodovanega tovariša, da mu vsaj nekaj povrnemo, kar mu je odnesla hudobna roka. Vsak, tudi najmanjši dar bo s hvaležnim srcem sprejet.

Spomnimo se besed: Odpri roke, odpri srce, otiraj bratovske solze in pomorimo tovarišu - trpinu iz nesreče, v kateri se nahaja brez lastne krivde.

Darove sprejema »Strokovna zveza viničarjev in kmetskih delavcev v Ljutomeru«.

Jos. Šut, l. r.
tč. tajnik.

Jakob Trstenjak, l. r.
tč. blagajnik.

Mednarodna zveza kršč. tobačnega delavstva.

Krščanski tobačni delavci so ustanovili mednarodno zvezo krščanskega tobačnega delavstva 10. in 12. avgusta 1920 v Düsseldorfu. Navzoči so bili delegati iz Belgije, Nizozemske, Nemčije in iz Avstrije. Tajništvo so poverili Jac. Gemeni v Eindhornu na Nizozemskem, za blagajnika so izvolili zastopnika belgijskega kršč. tobačnega delavstva.

Sprejeli so pravila in določili prispevke. Kongres je tudi potrdil poročila o položaju tobačne industrije in o strokovnem pokretu.

Združene strokovne zveze so sklenile medsebojno pogodbo.

Delovanje internacionale znatno otežkočuje slab položaj v vseh deželah.

V internacionali združene zveze štejejo članov:

V Nemčiji	40.000
V Nizozemski (katol. strok. org.)	10.570
V Nizozemski (kršč. strok. org.)	2.500
V Belgiji	2.000
V Avstriji	1.500
V Čehoslovaški	1.500

Skupaj 58.070

Načelstvo je sledeče sestavljeno:

1. predsednik: G. Camman, Zveza kršč. tobačnega delavstva v Nemčiji.

2. predsednik: B. Krinthof, nizozemska zveza kršč. tobačnega delavstva.

1. tajnik: Jac. Gemen, nizozemska zveza katoliškega tobačnega delavstva, Hemelbrijken 9—10, Eindhoven.

2. tajnik: Joh. Kok, nizozemska zveza katoliškega tobačnega delavstva.

ce živinoreje. Če se je v prvih časih človeštva na tak način priznavala božja nadoblast celo pri pridelkih, pri katerih je bilo kolikor toliko udeleženo tudi človeško delo, pač lahko sklepamo, da se je to vršilo toliko bolj pri onih sadovih, ki jih je narava sama proizvajala, pri katerih je bila božja oblast in lastnina še tolikanj bolj očitna. Lahko tudi sklepamo, da misel priznanja božje nadoblasti z žrtvijo prvin, ni mogla nastati prvotno pri sadovih lastnega truda, ampak se je mogla po dušeslovni zakonih poroditi le iz navade žrtvovati Bogu in priznavati njegovo nadoblast z prvinami sadov, ki jih je narava sama proizvajala. Če še pripomnimo, da sv. pismo, ki drugače povsod pripoveduje pričetek stvari, ne pozna nobene druge vrste žrtev, je s tem dovolj dokazano, kako se sv. pismo ujema v tej točki z znanostjo.

Ravnotako se tudi socialne (družabne) razmere prvotnih narodov ujemajo s sv. pismom. Pri prvotnih narodih najstarejše kulturne stopinje, pri južnovzhodnih Avstralcih in Pigmejih, kjerkoli najdemo tozadevna sporočila, najdemo povsod, da so povsem enotna. Eno najvišje bitje in od njega (ali na njegov ukaz) ustvarjen človeški par, kot začetnik družine in družbe. Ista slika, kakor nam jo sporoča sv. pismo. To enoženstvo, to se pravi zveza enega moža z eno ženo, namesto katere najdemo pri mnogih poznejših nekulturnih narodih mnogoženstvo ali celo mnogomoštvo, je sociološka posebnost ravno pri najbolj prvotnih narodih, kakor so to Pigmeji in Pigmoidi in južnovzhodni Avstralci.

Že enoženstvo samo po sebi izraža notranjo enakopravnost in enakopravnost moža z ženo. Znano je, kako nizko je stališče žene pri mnogih kulturnih in nekulturnih narodih, in v kakem poniževalnem suženstvu še dandanes marsikje zdihuje. Tega ne najdemo ne v Mojzesovem sporočilu, pa tudi ne pri najbolj prvotnih narodih, ki so nam še dosegljivi. Kolika je njena enakopravnost je razvidno iz njene izbire življenjskega druga, iz njenega stanu primernega stališča v družini, v rodu, in v ljubezni moževi. Ravno ta slednja je sv. pismo prav posebno izražena v besedah: »Zato bo mož zapustil svojega očeta in svojo mater in se držal svoje žene, to se pravi pretrgal bo najsvetejše vezi spoštovanja in hva-

no kot potreba, ne smemo misliti, da se je to božje prokletstvo v polnem obsegu že dovršilo na Adamovi osebi. Imelo je to prokletstvo čas, da se izpolni na cellem človeškem rodu, in tako ni bilo nobene ovire, da ne bi on in njegovi nasledniki, v kolikor so živeli v ugodnejših razmerah, kolikor toliko ohranili starega, brezskrbnega življenja. In ravno to so narodi, ki žive na kulturni stopinji lova in zbiranja.

Na tej stopinji je naloga moža, da se peča z lovom in skrbi za hrano, ki izhaja od živali. Žena nasprotno ima dolžnost, da zbira rastlinsko hrano: sadje, jagode, zdravilna zelišča i. t. d. Popolnoma se ujema s tem Mojzesovo sporočilo, da je bil v raju Adam tisti, pred katerega so bile pripeljane živali, da bi jim dal imena. Od Eve sicer ne beremo, da je dala imena rastlinam, pač pa morda ni brez pomena, in ne samo gola ženska radovednost, da je bila ravno Eva tista, ki se je bližala drevesu, odtrgala sad in ga dala možu. Če bi ne bil ta sad prepovedan, bi bilo to takorekoč njena naravna služba v rodbinskem življenju in prav na to bi se nanašal izgovor Adamov: Žena, katero si mi dal v tovarišico, mi je dala od drevesa in sem jedel in bi prav zato tvorilo še večje opravičilo.

Iz te kulturne stopinje lova in zbiranja sadu se je razvila po tem živinoreja in poljedelstvo, vmes pa je bilo vrtnarstvo in ovčje - ter kozjereja. Oboje vidimo nastati pri Adamovih potomcih. Tudi nasprotstvo med Kajnom in Abelom, ki se pojavlja med njima, nam potrjuje etnološka veda. Ravno poljedelstvo je dalo povod k nižjim verskim oblikam, ker je vsled svoje odvisnosti od vremena skušalo na različne načine dobiti vpliv na vremenske prikazni, med tem ko se je med pastirskimi rodovi staro, priprosto češčenje Boga še najbolj ohranilo.

Iz vsega povedanega je slehernemu jasno, da Mojzesovo sporočilo ni laž, kakor to tolikanj zatrjuje g. Bernot, ampak da njegovo istinitost potrjuje najmodernejša znanost. Ako pa g. Bernot tudi tej ne veruje, naj gre sam proučavati prvotne narode in prepričani smo, da bo v nekaj letih resnega raziskovanja prišel do spoznanja, da se v svojem molitveniku — milo povedano — moti.

1. blagajnik : J. Kaijaarts, zveza kršč. tobačnega delavstva, Belgija.

2. blagajnik : M. Ullreich, osrednja zveza avstrijskega kršč. tobačnega delavstva.

Prisednik : J. Reusz, zveza kršč. tobačnega delavstva v Nemčiji.

Usoda osemurnega delavnika v Italiji.

Mussolinijeva vlada je te dni »popravila« zakon-
ski načrt o osemurnem delavniku. Osemurnik se načel-
no obdrži, a dovoljenih je toliko izjem (na ladjah, v po-
ljedelstvu, v službah, kjer delo ni neprestano, ampak
je treba čakati, čuvati i. t. d.), da je osemurnik v praksi
toliko kot odpravljen. Vsekakor velja določba, da se
mora nadosemurno delo posebej plačati. J. K.

Kapitan in mornar.

Pred kratkim je stal v Chikagu pred sodiščem
kapitan ladje »President van Buren«. — George H. Miles.
Obtožnica mu je očitala tole : Nekega jutra se je mor-
nar H. C. Banter javil bolnim. Ladijski zdravnik ga je
preiskal in izjavil, da simulira. Kapitan je velel mornarja
vkleniti v železje. Zvečer je prvi častnik rekel kapitanu,
da se mu Banten zdi v resnici bolan. Kapitan je šel v
ječo in našel Banterja v nezvesti, toda ni mu verjel.
Velel je mornarjem, naj mornarja navežejo na vrh in
ga potegnejo na krov. Dasi neradi so mornarji ta nečlo-
veški ukaz izpolnili. Potem je kapitan velel ladijskemu
tesarju, naj vzame mero mornarjevega telesa in zgradi
zanj krsto. Tudi to se je zgodilo. Čez dve uri, ko je
bil bolnik že v smrtni senci, ga je kapitan zopet obiskal.
Topot se je lastnoročno potrudil, da prežene mornarju
»simulirano« omedlevico ter mu je pripeljal dve težki
zaušnici. Tedaj se je bolnik zganil in prijel kapitana za

gleženj na nogi. Kapitan je mislil, da ga hoče ugrizniti
ter je mornarja s tako silo sunil v spodnji del žijota, da
se ni več ganil — izdihnil je. Ta prizor ni imel nobene
priče in ga je kapitan pred sodiščem sam povedal. Bil
je prepričan, da je ves čas ravnal popolnoma pravilno
in da ni niti prekoračil mere svoje oblasti niti se pregre-
šil proti človečanstvu. Ravnal je tako, kakor mora ka-
pitan ravnati nasproti podrejenemu delavcu. Sodišče bi
se bilo temu mnenju očitno zelo rado pridružilo, toda
stvar je že bila zašla v javnost in dvignila mnogo prahu.
Zato se sodišče ni upalo izreči oprostilne razsodbe, mar-
več je akpitanu zaradi lepšega obsodilo na 18 mesecev
ječe. Kapitan je ogorčen vložil priziv in je 99 % verjet-
nosti, da prisojene kazni ne bo odsedel. Kaj pa pomeni
ameriški justici, ki ji je naloga čuvati kapitalistični dru-
žabni red, življenje enega mornarja ! J. K.

Kapitalizem in otroci.

Znano je, da kapitalizem ne pozna nobenih člo-
večanskih zakonov in da mu mora povsodi še-le dr-
žavna ali mednarodna zakonodaja trgati iz rok deco in
žene, da jih ne izkorišča do smrti. Pri tem je značilno,
da ravno Amerika, ki se ponaša kot najnaprednejša dr-
žava, še do danes nima splošnega zakona v varstvo
otrok. V Združenih državah je zaposlenih tačas na plan-
tažah v tvornicah, rudnikih in drugih podjetjih nad dva
milijona otrok, ki še niso dovršili 15. leta. Ker spada
varstvo otrok po mirovnih dogovorih v mednarodne
obveznosti, se je morala končno tudi Amerika zganiti
in predložiti kongresu zakonski načrt o varstvu otrok.
Senatni pistični odbor je zakonskemu načrtu z malo ve-
čino pritrdil, toda kapitalistični in kapitalizmu vdrnjeni
zakonodajci zavlačujejo glasovanje v senatu od tedna
do tedna, samo da omogočijo podjetnikom, da morejo
čim dalje izkoriščati mozek proletarskih otrok. Ker se
kongres v kratkem zaključil, je zelo verjetno, da se ka-
pitalistom posreči, odgoditi neljubi jim zakon za več me-
secev ako ne let. J. K.

Zdravstvene ustanove češkoslov. železničarjev.

Češkoslovaški železničarji so tekom par let zasno-
vali mogočne zdravstvene ustanove zase in svoje dru-
žine. Predvsem omenimo otroško zdravilišče v Lapadu
pri Dobrovniku, kjer se zdravijo slabotni, rahitični ali
drugače bolni otroci. Pri Popradu so vzeli čsl. železni-
čarji v najem celo kopališče Kvetnice ob vznožju Tatire,
obstoječe iz 11 vil in tamkaj uredili veliko moderno
zdravilišče za jetičnike. Ta zavod je eden največjih svo-
je vrste v Evropi. Tu je uvedena tudi najnatančnejša
z vsemi modernimi pripomočki izvedena preiskava za
bolnike, ki so sumljivi jetike. Doslej so preiskali že
do 50.000 železničarjev. Razen tega se je osnovala po-
sebna organizacija ki skrbi za to, da se okrevajoči pa-
cijenti, ki prihajajo iz zdravilišča, ne vračajo nazaj v
svoje prejšnje razmere, ki so v prvi vrsti zakrivile
njihovo obolenje, marveč da se nameščajo v izbranih
zdravih krajih. V Pragi se v kratkem otvori velik am-
bulatorij za železničarje, kjer jim bo na razpolago tudi
Röntgenovo zdravljenje. Vse te zavode in naprave vzdr-
žujejo češkoslovaški železničarji potom svojih organi-
zаций s svojimi lastnimi sredstvi. Seveda so češkoslo-
vaški železničarji drugače plačani nego naši. J. K.

**Zahtevajte „PRAVICO“ po vseh
gostilnah in javnih lokalih, po-
sebnost še v industrijskih krajih !**

Kavarna „Central“ LJUBLJANA, Sv. Petra nasip
poleg zmajevega mostu
se priporoča cenjenemu občinstvu za mnogobrojen obisk.
Stefan Mikolič, kavarnar.

Prometni zavod za premog d. d. v LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za
domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora

ter priporoča posebno

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II

Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

KNJIGOVEZNICA, KARTONAŽA IN GALANTERIJA

MIROSLAV BIVIC

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

se priporoča slavnemu občinstvu ter p. n. tiskam
za cenj. naročila vseh v to stroko spadajočih del.

VELIKA ZALOGA ŠOLSKIH MAP, NOTEZOV IN BLOKOV.

Cene nizke! Postrežba točna! Delo solidno!

VALENTIN VOJSKA, PLESKAR IN LIČAR

Ljubljana, Cerkvena ulica št. 11

se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v njegovo
stroko spadajoča dela.

DELO SOLIDNO!

CENE ZMERNE!

Vaše blagorodje!

Kdor hoče imeti dobro slikarsko
delo s pristinim blagom, naj se
obrne na naslov

Fr. P. Starè, slikarski mojster
Ljubljana, Florijanska ulica.

Naročajte

„SOCIALNO MISEL“
mesečnik za vse panoge socialnega in
kulturnega življenja.

Urejujejo:

dr. A. Gosar, Fr. Terseglav in dr. Engelbert Besednjak.

Naročnina za l. 1923 znaša: za Jugoslavijo 40 D.,
za inozemstvo 50 D., posamezna šteč. stane 5 D.

Dobi se še tudi celoten l. letnik za ceno 30 D.

Naroča se pri upravi „Socialne Misli“, Ljubljana,
Jugoslovanska tiskarna, kolportajni oddelek,
Poljanski nasip 2.

I. delavsko konsumno društvo v Ljubljani

ima bogato izbero manufakture, češke lončene posode, klobuke, vsakovrstno špecerijsko
blago, v zadružni kleti na Kongresnem trgu šteč. 2 dobro vino po nizki ceni.

Hranilne vloge članov obrestuje po 5%. Člani dobe 3% blagovni popust.

Pristopnina 10 kron, delež 100 kron.

Prijave sprejema pisarna na Kongresnem trgu št. 2 in vse zadružne prodajalne.

V Vašem interesu je, da postanete član, članica naše zadrage!